



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Synopsis Magnalium Divi Iosephi

Ignatius <a Sancto Francisco>

Leodii, 1684

Cap. 7. Gloria S. Iosephi & ejus casti Conjugii ex illius prædictionibus & figuris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38500

XVI. Quod si forte dicas Deum Divæ Virgini revelasse Sanctum Josephum nunquam virginitati ejus adversaturum, ac sic aliud non fuisse necessarium ut cum eo sine periculo sui voti contrahere posset. Replico, quomodo tunc tam moderatus esse potuit, & non ipse vel eodem voto jam munitus, vel ad idem proximè dispositus? quod si dispositus, nunquid connaturalius fuit ut ante sciret, sicque ipse sciens & volens acceperet, nec acceperet modo, verum etiam ipse ad majus suum meritum idem exemplo ejus voveret? Certè cum tanta fuerit ejus virginitas, ut Mariæ Virginitati individue sociari meruerit, quis hoc ei negabit? Potuit ergo ille quod Sara uxor Tobia junioris lib. Tobia cap. 3. & meliori titulo quam illa dicere. *Tu scis Domine quod nunquam concupivi feminam* (virum aiebat illa,) & *mundam servavi animam meam ab omni concupiscentiâ uxorem autem cum timore tuo non cum libidine mea consensu suscipere.* Quam ergo pura! quam perfecta D. Josephi pudicitia! qui sponsus sponsam absque nuptiali affectu duxit ac tenuit? qui Virgo Virginem adiit atque servavit: qui denique primus omnium mortalium in conjugio coluit, & coli posse ostendit Sanctum & integrum coelibatam.

XVII. Confirmatur hæc Responsio ex eo quod habetur in Revelat. Sanctæ Brigittæ lib. 7. cap. 25. ubi sic Beata Deipara ad eandem Sanctam Brigittam, *Pro certissimo scire debes, quod Joseph antequam desponsavit me, intellexit in Spiritu sancto me vovisse virginitatem.*

CAPUT VII.

Gloria Sancti Josephi & ejus casti Conjugii ex illius predictionibus & figuris.

I. **H**oc Sacratissimum D. Josephi cum Beatâ Virgine Conjugium, ex quo Christus, & ex hoc nostra Salus, in eoque amborum integritatem omnibus retro

saeculis inauditam, raram futuris, à SS. Prophetis longè ante præscitam, prædictam, & præfiguratam fuisse, ostendere oportet, quia ex hoc non tantum quam ea combinatio magna sit apparebit, sed etiam quam vera. Etenim non ea tantum magna esse oportet, quæ Deus tantopere antequam existerent prædici, & antequam fierent præfigurari, & ut ita loquar ideari voluit, ut constat ex dictis part. 1. tract. i. Prolud. 7. per totum, sed etiam illorum veritatem necesse est esse maximam ac præcipuam, quandoquidem Lactantio teste lib. 4. insit. *Non idcirco à nobis Deus creditur quæ mirabilia fecit, sed quia in eo vidimus esse facta omnia quæ nobis annuntiata sunt Vaticinio Prophetarum.*

Porro horum Sacrorum Conjugum continentia dupliciter considerari potest, Primò, seorsim, ut fuerunt personæ distinctæ & separatæ. Secundò conjunctim, ut scilicet per matrimonium unitæ: Primò modo, quemadmodum Divæ Deiparæ virginitas per omnes quæ illam præcesserunt mulieres castas, seu etiam virgines, præfigurata fuit, ita ut D. Josephi per viros qui ejusdem virtutis laude floruerunt: fuisse autem multi è quibus præcipuis fuit Joseph Patriarcha filius Jacob & Rachelis. De quo ita D. Bernardus Homil. 2. in Missusest. *Memento, inquit, magni illius Patriarchæ in Egypto venditi, & scito ipsius istum non solum vocabulum fuisse sortitum, sed & castimoniam adeptum, in Deo scilicet quod iste Dominæ suæ noluit committeri.* Immo ut figuratum figurâ superat, ita hic noster Joseph longè istum præcessit, qui per plures annos cum Virgine (quam ut Dominam suspiciebat & venerabatur) conversatus est cum tali puritate, ut nec levissimo motu interiori, qui solent etiam in sanctissimis viris subrepere, fuerit concussus. Deinde quia ille Joseph antiquus contulit sibi ab uxore alienâ, hic à propriâ: ille fugiens, hic manens, tandem quia ille castitate enituit, hic virginitate.

Sed hic de illorum continentia, secundò modo sumptâ, id est ut fuerunt per matrimonium uniti: Prædicta fuit

Haic

Joseph

Joseph
D.
Joseph
SV
an

Isaia cap. 62. 5. *Non vocaberis ultra derelicta, & terra tua non vocabitur amplius desolata, &c. habitabit enim juvenis cum Virgine, ubi Hæbræum pro habitabit habet iibal quod significat maritabit, ducet, desponsabit: ex quo patet hunc locum intelligi de cohabitatione juvenis cum Virgine in Conjugio.*

IV. Hunc porro locum ita interpretantur nonnulli, ut sit sensus, terra tua non vocabitur amplius desolata, sed erit inhabitata, quia poteris plenam pacem, in qua solent juvenes cum virginibus contrahere connubia, qui aliàs tempore belli ad castra coguntur, nec nuptias cogitant, sed prælia: ita Cornelius à Lapide & alii.

V. Sed nimis crassum videtur & Judaicum, Deum sub typo Synagogæ à Babylone liberatæ, Ecclesiæ promittere per Christi Redemptionem pacem temporalem, cum è contra creverit & adoleverit in persecutionibus quæ postea in pace temporali elanguit: nec nunc infrequentiora sint bella quam ante Christum; Multò minùs verisimile est Christum per Redemptionem suam effecturum, ut juvenes connubia contrahere possint cum Virginibus, ac nuptias cogitent, quod non ita ante, ad prælia intenti: quãdoquidem Christus vexillum erexerit castitatis, & sancta virginitas non minùs sit Cælo fecunda & utilis quam conjugium: quin è contra, quos matrimonium peccatores, producit ac iræ filios, hos in castis Ecclesiæ Ministris, sacrarumque Virginum choris, sancta continentia in statum filiorum Dei assertos, Cælo pariat: unde neque olim antiqui Patriarchæ populum quem genuerant, neque Moyses & Aaron conjugati, sed Josue Cælebs in figurâ Christi atque in præsignatione Evangelii in terram promissionis induxit. Vide D. Hieronymum lib. 1. contra Jovinian.

VI. Quare litteraliter hic locus sic intelligitur quod per Christi Salvatoris gratiam habitabitur terra Ecclesiæ, nec amplius vocabitur desolata, ratio est quia habitabit juvenis cum virgine, ita ut ille incorruptus, hæc integra permaneat, scilicet Divus Josephus cum Coniuge suâ Mariâ Virgine Deiparâ. Ita Glossa utraque,

& Interpretes passim.

Probatur amplius hæc interpretatio. Nam cum verbis præcedentibus Prophetæ promittat, Primò, Christi Adventum & exindè Ecclesiæ gloriam & augmentum: hoc versu, *habitabit enim juvenis cum virgine*, ostendit illa auspicianda ab hoc quod juvenis habitabit cum virgine, scilicet D. Josephus cum Mariâ Deiparâ, prout de facto contigit. Nam ut illi Sacri Coniuges convenerunt, ac in continentiam perpetuam convivere inter se decreverunt, Deus illicò allectus est ut ex Virgine illâ carnem sumeret, & ex illo virgineo conjugio prodiens hominibus appareret.

Secundò, hæc etiam D. Josephus cum Sponsâ suâ continentia præfigurata fuit in terra, quæ in principio mundi data est Adæ, quæ sine ejus labore & culturâ protulit ei fructus.

Tertiò, in Matrimonio Tobia Junioris & Saræ honestissimo: hoc enim celebrato non in libidine, ut a solet, sed in timore Dei. *Tunc*, inquit Scriptura *Tobia c. 8. v. 4. & 5. hortatus est virginem Tobias, dixitq; ei, Sara exurge & deprecemur Dominum hodie, & cras, & secundum cras, quia his tribus noctibus Deo jungimur, filii quippe Sanctorum sumus, & non possumus ita conjungi sicut gentes, quæ ignorant Deum.* Ex quibus apparet hos sanctos Coniuges, non tantum non luxuriæ causâ nupsisse, sed etiam matrimonium à continentia auspiciatos fuisse; propter quod meruerunt Dei benedictionem.

Quartò, adumbravit eandem horum factorum Conjugum continentiam castam, Davidis cum Abisag Sunamitide commercium, de quo ita 3. lib. Regum cap. 1. initio. *Et Rex David senuerat, habebatq; ætatis plurimos dies, cumq; operiretur vestibus non calefiebat: Dixerunt ergo ei servi sui, quæramus Domino nostro Regi adolescentulam virginem, & steteram Rege, & forveat cum, dormiatq; in sinu suo, & calefaciat Dominum nostrum Regem. Quæserunt igitur adolescentulam speciosam in omnibus sinibus Israel, & invenerunt Abisag Sunamitidem, & adduxerunt eam ad Regem. Erat autem puella pulchra nimis, dormiebatq; cum Rege, & ministrabat ei, Rex vero non cognovit eam.*

Hujus

XI. Hujus Historiæ rationem naturalem & physicam hanc assignat ex Francisco Valesio Philippi primi Regis Hispaniarum Medico, Sacræ Philosophiæ cap. 29. Cornelius à Lapide in hunc locum: Quod scilicet adolescentula aptior foret, quàm vinum, aut vestes pellicæ, quia ille calor non hic idem est in substantia cum calore hominis naturali, in quo propter ætatem deficiebat David. Unde Galenus lib. 1. Method. ubi imbecillitatem frigidi & sicci ventris curat, ait: *Ex iis verò quæ extrinsecus applicantur, boni habitus puellus unà sit accubans, ut semper abdomen ejus contingat.* Quod, ut ait Valesius, Davidi præstitum est in eâ etate, in qua non potuit virginem cognoscere, aliàs multò magis ei nocuisset congressus & copula maritalis, quàm profuisset admotio adolescentulæ.

XII. Sed errat Valesius in eo quod dicit Davidem impotentem fuisse ad copulam conjugalem quia contrarium constat: Cur enim Scriptura postquam indicavit quod Sunamitis dormiebat cum Rege, tam expressè observat, *Rex verò non cognovit eam;* nisi ut indicet potuisse, sed se à copulâ abstinuisse? Nec refert quod fuerit David tam algidus: multi enim frigidiæ complexionis sunt nihilominus potentes ad copulam.

XIII. Ex hæc porrò observatione, quæ est omnium Interpretum, concludunt omnes contra Abulensem cap. 2. quæst. 23. & Bellarminum lib. 1. de Matrimonio cap. 28. verum inter Davidem & Sunamitidem istam intercessisse matrimonium: Cùm enim David non esset impotens ad copulam, ut observatum est, non potuisset honeste & licite accubare mulieri, quæ non fuisset uxor sua, nam uterque periculo gravissimo gravissimi se exposuisset peccati. Præsumitur etiam id ipsum ex aliis: Primum, enim si tantùm de Rege calefaciendo agebatur, ut quid necesse fuisset tanto studio in omnibus finibus Israel tam speciosam quærere adolescentulam? Non enim species, sed complexio ad hoc conducebat. Secundò, cùm effectus quæsitus potuisset æquè & tutius per boni habitus puellum, ut loquitur Galenus supra, ac per puellam, cur non

hic potius quæsitus & adhibitus. Tertio quare Adonias filius David Regnum ambiens, mortuo Patre, illam ipsam Abisag Sunamitidem ambivit uxorem? nisi quia putavit per eam tanquam Reginam utpotè Patris sui uxorem, viam sibi facilitare ad Regnum quod ambiebat: quod etiam animadvertit Salomon: Undè & Matri suæ ibid. vers. 22, illam à se pro Adoniâ petenti respondet. *Quare postulas Abisag Sunamitidem Adoniâ? postula ei & Regnum.* Si enim non fuisset Abisag Davidis uxor, quomodo per illam potuisset evadere in Regnum? Quare quod ab Abulensi pro secundo suæ sententiæ argumento adducitur, quod Levitici cap. 18. vers. 7. & 15, prohibeantur nuptiæ filii cum eâ quæ fuit uxor Patris sui, unde infert Abisag non fuisse uxorem Davidis, quandoquidem eam petierit Adonias in uxorem, solvitur dicendo ibi prohiberi nuptias cum eâ uxore cum quâ fuerit matrimonium consummatum, qualis non fuit Abisag: aut certè dicendum Adoniam vel istius legis fuisse ignarum, vel eam sic intellexisse, vel cùm ambitiosus esset Regnum magis curasse quàm legem.

Cùm ergo David non fuerit impotens ad copulam, (ex Valesio autem plus ei nocuisset copula, quàm admotio puellæ profuisset,) manifestum est hoc consilium servorum David ad remedium frigiditatis ejus adeò ineptum, ab altiore manu fuisse dispositum, eâ scilicet quæ ei dedit, ut à dormiente in sinu suo se contineret, & in alium quàm quem illi sibi proposuerant finem & scopum fuisse directum.

Qui quidem non fuit ille quem servi David intenderunt: sed ille quem Deus intendit quo totum hoc negotium direxit. Undè D. Hieronymus epist. 2. ad Nepotian. *Nonne, inquit, tibi videtur si occidentem sequaris litteram, vel signum esse de Momo, vel Abellanarum ludicra? frigidus senex obvolvitur vestimentis, & nisi complexu adolescentule non tepescit: vivebat adhuc Bethabee, supererat Abigail, & reliquæ uxores ejus & concubine, quas Scriptura commemorat: omnes quasi frigide repudiantur, & in unius tantùm grandævus calefcit amplexibus. Abraham multò David senior*

D d

fuit

inopis

genaliti

D.

Septu

SV

an

XIV.

XV.

fuit, & tamen vivente Sarâ, aliam non quaesivit uxorem: Isaac duplices David annos habuit, & cum Rebecâ jam vetulâ non friguit.

XVI. Sed quis tandem ille? Duplex omnino videtur fuisse, unus immediatus, alter mediatus, ad quem immediatus assumptus est. Primus, ut per hoc manifestum faceret Deus pœnitentię vim ac virtutem, quæ non tantum hominem Deo reconciliare possit, sed ô miram consolationem! etiam fractam virginitatis coronam redintegrare: ita Bacharius lib. de recipiendis lapsis, ubi sic rem interpretatur. David cum in adolescentiâ suâ cum adulterâ deprehensus sit, in senectute cum virgine invenitur, ut intelligamus quod post peccatum longa castitas imitatrix est virginitatis. Et verò nonne Jerem. c. 3. revocans Deus fornicariam à viis suis pessimis, ait illi: *Ergò salsem à modo vocame, Pater meus dux virginitatis meæ tu es.* Quid hoc? si fornicaria erat, quomodo Deus poterit esse dux virginitatis ejus? aut si dux virginitatis esse potest quomodo fornicaria fuit? Quid ad hoc dicemus, nisi quod virginem sedem, prostituta, per pœnitentiam Deo miserante recuperat? Ita Beatus Petrus Damianus epist. 38. *Reversio planè ista, inquit, ad Dominum, quantum ad qualitatem meritorum pertinet, de corrupta integram facit, de prostituta virginem reparat.* Hinc Magdalena quæ fuerat in Civitate peccatrix in Litaniis accipit ab Ecclesiâ locum in capite Virginum. Hinc revertenti Prodigio, qui profectus à Patre in Regionem longinquam, ibi dissipaverat substantiam suam vivendo luxuriosè, Luc. cap. 15. Pater stolam primam citò profecti jubet, ut in quo fuerat honoris gradum ante insolentiam vitæ, post pœnitentiam restituatur: *Citò, inquit, proferte stolam primam.* Interea quo amplexu meo pœnitentis maculas tegeo, tergo ne videantur, redeat primus illius innocentie status. Apud Deum nullum habet locum regula hominum, ut qui semel est malus inventus, semper talis præsumatur: abluo enim sic malum Deus, ut nullum illius vestigium appareat, ita exaltat pœnitentem, ut integrum semper statum servasse videatur. *Hæc est,* inquit

Divus Ambrosius sermone 30. *Virtus Christi Domini, ut quamvis peccator, qui ejus undâ ablutus fuerit, denuò in virginem reparatus, non meminerit quid ante fuerat, & redirevâ nativitate infantia, innocentiam præferat juvenutis, scelera non agnoscat, sitq; virgo fide Christi, qui fuerat adulter corruptione peccati.*

Quia verò lex est umbra futurorum, XVII dico secundo finis mediatus hujus continentie, quam Deus posuit in illis conjugibus, Davide D. Josephi Patre, seu Pro-avo & Abisag Sunamitide, fuit ut in eo futurum filii sui seu Abnepotis D. Josephi cum castissimâ Virgine castum præfiguraret connubium: & porro perfectè præfiguravit: Nam ut nec David nec Abisag hoc suum ipsi procurarunt conjugium, sed Dei voluntate illius consilium incidit servis David; ita nec Joseph, nec Maria proprio, sed Sacerdotum consilio, Deo ita disponente, hoc conjugium inierunt. Et sicut David nec ad libidinem, nec ad prolis generationem accepit Sunamitidem in uxorem, sed ut illa Regem suo foveret calore, ita D. Josephus non luxuriæ causâ, nec sobolis procreandæ gratiâ, Mariam duxit uxorem, sed ut ejus formam servans, ipse caelesti ejus cohabitatione in Dei incalcesceret amorem, unde quemadmodum ibi observatur de Davide cum Sunamitide, & *Rex non cognovit eam,* ita Matthæi cap. 1. vers. 25. de D. Josepho cum Beatâ Virgine dicitur, *Et Joseph non cognoscebat eam.*

Tertiò, hæc etiam D. Josephi cum Virgine Sponsâ suâ continentia adumbrata est & manifestata Moyse, Exodi cap. 3. vers. 2. ubi apparuit ei Dominus in flamma ignis de medio Rubi, & videbat quod Rubus arderet & non combureretur. Pro cujus intelligentiâ.

Observandum, primò accuratius quam in eâ visione reperiantur? Secundò, quid per eam visionem significabatur? Quoad primum duplex est sententia: prima est Theodoret, & aliorum communiter post ipsum, qui duo tantum in illo caelesti viso distinguunt, Primò Rubum, secundò ignem quo Rubus ardebat: Atque ad eò dicunt Deum qui in Rubo apparuit Moyse. fuisse

fuisse illum ipsam ignem quo Rubus ardebat.

XX. Sed verior est secunda sententia quæ tria in illâ visione distinguit. Primò, Rubum qui ardebat & non comburebatur. Secundò, ignem quo Rubus ardebat, seu potiùs ardere videbatur, cum tamen verè non arderet, Ignis enim Rubum non pervaserat, ut esset ignitus (non enim comburebatur) sed Rubo tantùm contiguus, ita ramos & folia ejus ambiabat ut videretur ignitus & flammam emittere: Unde Philo ait: *Rubus in se cremabilis non à flammâ urit, sed potius ipsam flammam urere & consumere videbatur.* Tertio, tandem Deus, qui non fuit ignis ipse quo rubus ardebat, in quo mirè hallucinati sunt non sine stupore Authores primæ sententiæ: quia accuratè observatur quod Deus è medio Rubi apparuit Moyfi: At ignis non erat solùm in medio Rubi, sed totum Rubum ambiabat. Aliàs enim si fuisset tantùm ignis in medio Rubi, Rubus non arisset aut ardere visus fuisset: ut enim arderet, vel ardere videretur, debuit esse totus in igne, ergo Deus qui è medio Rubi ardentis apparuit Moyfi, fuit aliquod tertium distinctum à Rubo & igne: quod etiam observavit Philo in hunc locum, dum ait: *E medio Rubi promicabat forma quædam pulcherrima nulli visibili similis, Divinum planè simulachrum luce fulgens clarissimâ, ut Moyse suspicari posset Dei esse imaginem.*

XXI. Nec in eo quidquam absurdum, ut prætenditur ab Authoribus primæ sententiæ, quod enim aiunt non in aliâ formâ quàm in igne & Rubo Deum tunc apparuisse, ne Hebræi in Idola proclives, ejus sibi idolum effingerent. Ridiculum est primò, quia hæc visio non apparuit Hebræis qui proni erant in Idola, sed Moyfi tantùm, qui non minùs firmus fuit quàm alii Prophetæ, quibus etiam sub humanâ specie Deus sæpè apparuit. Secundò, quia nec illis Moyse expressit similitudinem in quâ sibi Deus tunc apparuit, quod tamen fecerunt alii Prophetæ. Tertio, quia æquale periculum erat ne Hebræi ignem pro Deo haberent. De cætero cum tunc Moyfi patefaceret Deus sub illo typo Mysterium Inarnationis, ve-

risimile est quod tunc illi Deus sub eâ formâ quam sumpturus erat apparuerit.

His positis duplex est Responsio ad hoc secundum quæsitum: prima est eorum qui duo tantùm distinguunt in hac visione, qui sic rem explicant, ut primò per Rubum intelligatur Virgo: & quidem quoad hoc optimè, nam Rubus ob pungentes spinas non est facile tangibilis: sic & illa quæ virgo est, & vult esse virgo, tangi se non permittit. Secundò, ut per ignem Rubi intelligatur Deus, ex illo Deuteron. cap. 2. vers. 4. *Deus tuus ignis consumens est.* Unde, inquit hi, ignis in Rubo incombusto, est Deus in Virgine conceptus, illasâ ejus virginitate: ut enim Rubus ille concepit ignem & Rubi formam servavit, ita Virgo Christum Deum concepit, & virginitatem non amisit. Hinc Ecclesia in die Circumcisionis, *Rubum quem viderat Moyses incombustum conservatam agnovimus tuam laudabilem virginitatem Dei genitrix.*

Sed hæc explicatio non placet. Primò, quia non adæquat totam visionem Moyfi exhibitam, imò ab ea dissonare videtur, non enim ignis Rubi representabat Deum, ut diximus, quia Deus apparuit in medio Rubi; Rubus verò è contra erat in medio ignis, qui eam ambiabat: Deinde quia Deus, ex textu allegato Deuteronomii, est ignis consumens, sed ignis hic Rubi non erat consumens. *Vidit enim Moyses quod Rubus arderet, & non combureretur,* non ergo Deus ille ignis Rubi. Secundò, quia non adæquat totum illud quod est observandum & admirandum in Virginitate Mariæ: non enim tantùm Virgo ex hoc admirabilis quod illasâ concepit, sed etiam ex hoc quod nupta Virgo permanferit: & in hoc vitimò maximè Rubus ardens & non comburens.


Dico ergo, nec puto à sensatis rejiciendum, visionem illam distinctè id exhibere quod à nobis est hic pro thesi propositum. Rubus ergo significat Virginem propter rationem hic num. 22. allatam, in cujus medio Deus id est Christus in ejus utero conceptus: Rubus verò ille in medio ignis manens incombustus, significat virginitatem

eius in conjugio illasam, ubi aliàs confumi solet: quemadmodum ergo nec Rubus igni contiguus ignem in se recipit, nec ignis virentia Rubi sibi proximè contigui folia aduffit, vel deficcavit; ita Beata Virgo Deipara licet viro conjuncta, nec flammam libidinis ipsa concepit, nec D. Iosephus licet Virgini conjunctus vel minimùm pudoris ejus florem afflavit, quod non minus miraculum est, quam Rubum in medio ignis ambientis mansisse incombuistum.

XXV. Accedit ad hanc explicationem Ecclesia, quid enim in illà Antiphonà ejus in die Circumcisionis supra num. 22. allatà vult illud participium *conservatam agnovimus tuam virginitatem*, nisi quod ejus virginitas, cā in occasione, in quā aliàs naufragium facit, evaserit? virginitas autem et si foeta, si de Deo sit & in umbra Spiritus sancti, non solet immò non potest naufragium facere, facit autem in conjugio & consortio viri etiam sine prole.

CAPUT VIII.

Gloria Sancti Iosephi ex ipsius in hac sacrâ Conjugali continentia sequacibus.

I.  UOD in Picturis usu venire videmus, quod scilicet eximia quædam (quas artis specimen vocant) quæ pluries ante delineatæ fuerunt, ut hâc ratione excellentiores evaderent, politâ tandem periti Pictoris manu perfectæ & publico conspectui expositæ, aliarum postea fiant ipsæ exemplaria copiarum, artificium quod in prioribus elucet certatim imitari conantibus eis, qui illud agnoscunt & mirantur: id ipsum omninò in hoc sacro & virgineo D. Iosephi cum Deiparâ Mariâ Conjugio animadvertere licet: Nam & illud plures præcesserunt typi, umbræ, figuræ, delineationes, quemadmodum capite præcedenti demonstravimus: & illud ipsum postea plurimi ejus pulchritudine & excellentiâ capti, tanquam perfectissimi exemplar conjugii admi-

rantes, imitari conati sunt.

Quâ in re ut D. Iosephus factò suo prevenit Apostoli doctrinâ primæ Corinth. cap. 7. dicentis: *Reliquum est ut & qui habent uxores tanquam non habentes sint*, ita hæc ex illo, quantum quidem arbitror, manavit: saltem quis dicat quantum hæc ex illo firmitatis accipiat & roboris?

Quid enim est illud, *Reliquum est ut & qui habent uxores tanquam non habentes sint*? nisi ut habentes uxores, ita cum uxoribus suis vivant ac si omninò illas non haberent? Quid verò illud est nisi conjugati ab ipso usu matrimonii abstineant? ita communiter locum illum interpretantur SS. Patres & Doctores, favetque multum illa cōjunctio *Et ibi reliquum est ut & qui habent uxores, &c.* quæ additionem significat sequentium ad antecedentia & facit hunc sensum. Post continentiam quam viduis consului, post virginitatem quam non nuptis suasi: Reliquum est, id est nihil restat dicendum de castitate seu continentia, nisi ut & ipsi conjuges (quibus prius matrimonii usum indulsi, non præcepti) etiam castitatem integram & ipsi colant, ut habentes uxores, sint tanquam si non haberent.

Ex quo Sancti Patres & Doctores Orthodoxi, non licitam solummodò confirmant sanctam conjugatorum ex mutuo consensu continentiam, sed etiam commendant, sub regulis tamen prudentiæ & discretionis, si accedat Dei fortis instinctus. Ita inter alios D. Augustinus lib. 1. de term. Domini in Monte c. 25. *Beatiora sanè, inquit, conjugia judicanda sunt quæ sive filii procreatis, sive etiam ipsa terrenâ prole cōsumpta, continentiam inter se pari consensu servare potuerint, quia neque contra illud præceptum fit, quo Dominus dimitti conjugem vetat: non enim dimittit, qui cum illa non carnaliter, sed spiritualiter vivit; & illud servatur quod per Apostolum dicitur, Reliquum est ut & qui habent uxores, tanquam non habentes sint.* Vide eundem D. Augustinum epist. 45. quæ est ad Armentarium & Paulinam epist. 199. ad Ediciam, lib. 1. contra Julian. cap. 21. & alibi passim. Tertullianum lib. 1. ad uxorem cap. 6. D. Basilium Magnum in